

Sygn. akt I C 173/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Choczaj

Protokolant: Joanna Wołczyńska - Kalus

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2022 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko Syndykowi masy upadłości M. M. (1)

o ustalenie

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda J. M. kosztami procesu, w tym brakującymi kosztami sądowymi;
3. przyznaje adwokatowi M. P. kwotę 8 856,00 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych) brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, którą nakazuje wypłacić z środków budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Sieradzu.

Sygn. akt I C 173/22

UZASADNIENIE

J. M. wniósł o ustalenie, że w dniu 11 stycznia 2008 r. doszło do zawarcia umowy bezpłatnego i dożywotniego używania (użyczenia) nieruchomości położonej w B., oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu prowadzi księgę wieczystą (...). Wskazał, że biorącymi w użyczenie był on i jego żoną Z. M., a dającą w użyczenie była M. M. (1), wobec której obecnie toczy się postępowanie upadłościowe. Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż M. M. (1) jest żoną jego syna. Nieruchomość została jej sprzedana ze względu na powiązania rodzinne i pod warunkiem, że powód i jego żona będą mogli tam dalej zamieszkiwać do końca życia i bezpłatnie, tj. korzystać z nieruchomości w formie użyczenia. Od dnia zawarcia umowy powód wraz z żoną zamieszkuje w domu, który znajduje się na przedmiotowej nieruchomości. Powód dodał, że kwestia umowy użyczenia nie została uregulowana w umowie sprzedaży ze względu na brak wystarczających środków pieniężnych.

Postanowieniem z 2 marca 2022 r. Sąd Okręgowy w Łodzi stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sieradzu jako właściwego rzeczowo i miejscowo.

Z. M. nie zajęła stanowiska w sprawie, natomiast Syndyk masy upadłości M. M. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Pismem z 16 sierpnia 2022 r. powód oświadczył, iż wniesiony przez niego pozew nie był skierowany przeciwko Z. M. i cofnął go w tym zakresie.

Postanowieniem z 16 września 2022 r. Sąd umorzył postępowanie w niniejszej sprawie w części dotyczącej pozwanej Z. M. i na podstawie art. 195 k.p.c. zawiadomił ją o toczącym się postępowaniu.

Z. M. w określonym jej terminie nie wstąpiła do procesu po stronie powodowej.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód wraz z żoną Z. M. sprzedali M. M. (2) (obecnie M.) nieruchomości położoną w B., gmina B., o powierzchni 0,1100 ha, oznaczoną numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu prowadzi księgę wieczystą nr (...), **(dowód: akt notarialny - k. 6 - 10)**.

W umowie tej nie zawarto żadnych ograniczonych praw rzeczowych na rzecz powoda i jego żony, **(bezsporne)**.

Wobec M. M. (1) toczy się postępowanie upadłościowe. Syndyk masy upadłości prowadzi likwidację jej majątku, **(dowód: postanowienie - k. 40; zawiadomienie o likwidacji masy upadłości - k. 51 - 53)**.

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny, gdyż został oparty na dokumentach, które nie były negowane przez strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę żądania powoda stanowi art. 189 k.p.c., zgodnie z którym, powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Norma art. 189 k.p.c. kreuje szczególną (niewynikającą z przepisów prawa materialnego) formę ochrony prawnej praw podmiotowych. Jako przyznającej prawo do żądania szczególnej ochrony prawnej, normie tej przypisuje się charakter materialnoprawny. Interes prawny jest zazwyczaj pojmowany jako przesłanka materialnoprawna powództwa o ustalenie. Powód ma zatem procesowo - prawny obowiązek przytoczenia (a następnie materialnoprawny obowiązek udowodnienia) okoliczności faktycznych uzasadniających istnienie po jego stronie interesu prawnego w żądaniu ustalenia (prawa do żądania ochrony przez uzyskanie wyroku ustalającego). Interes prawny postrzega się z jednej strony jako przesłankę, która musi istnieć obiektywnie. Z drugiej zaś strony interes jest przesłanką warunkującą dopiero możliwość dalszego badania w procesie twierdzeń stron co do istnienia lub nieistnienia ustalanego prawa lub stosunku prawnego. Interes prawny istnieje wówczas, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowo ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

Zgodnie z twierdzeniami powoda, stronami umowy użyczenia, której ustalenia istnienia się domaga, oprócz niego, miały być także jego żona Z. M. oraz M. M. (2). Mając to na uwadze, należało uznać, że w sprawie po stronie powodowej zachodzi współuczestnictwo konieczne jednolite, o którym mowa w treści art. 72 § 1 k.p.c. i art. 73 § 2 k.p.c.

Współuczestnictwo konieczne może występować zarówno po stronie biernej, jak i czynnej procesu. Powstaje ono, gdy po danej stronie procesu istnieje kilka podmiotów, którym przysługuje legitymacja procesowa grupowa łączna. Wszystkie te podmioty muszą wspólnie dochodzić swoich praw lub wspólnie podejmować obronę, a ich działanie indywidualne uznawane jest jako działanie podejmowane w warunkach braku pełnej legitymacji procesowej, co skutkuje oddaleniem powództwa. Współuczestnictwo konieczne może wynikać z istoty spornego stosunku prawnego lub z przepisu ustawy. Jego istota polega na tym, że współuczestnicy muszą w sprawie występować łącznie. Nie ma możliwości rozdzielenia spraw i prowadzenia ich odrębnie.

W przypadku braku legitymacji po stronie czynnej lub biernej sąd nie może orzec o zasadności roszczenia poddanego jego badaniu. Brak ten powinien zostać uwzględniony z urzędu, co uzasadnia zastosowanie art. 195 § 1 i 2 k.p.c., który obliguje sąd do działania z urzędu niezależnie od aktywności stron. Sąd obowiązany jest postąpić w sposób wskazany w tym przepisie, gdy ustalą,

że w charakterze powodów lub pozwanych nie występują wszystkie osoby, których łączny udział w sprawie jest konieczny (patrz wyrok Sądu Najwyższego z 26 października 2017 r., II CSK 790/16).

W pozwie skierowanym pierwotnie do Sąd Okręgowy w Łodzi, powód wskazał swoją żonę Z. M. jako współuczestniczkę sporu, a jako pozwanego wymienił jedynie Syndyka masy upadłości M. M. (1). Sąd Okręgowy w Łodzi uznał jednak Z. M. za pozwaną w sprawie.

Powyższe wskazywało na to, że zachodzą braki w zakresie pełnej legitymacji procesowej czynnej. Sąd Okręgowy w Sieradzu miał zatem obowiązek uzyskać od powoda niezbędne dane umożliwiające uzupełnienie tych braków. Dlatego zarządzeniem z 3 czerwca 2022 r. Sąd wezwał pełnomocnika powoda do sprecyzowania żądania pozwu, zwłaszcza wskazania przeciwko komu ten pozew został skierowany. Powód oświadczył, iż uczynił to jedynie wobec Syndyka masy upadłości M. M. (1). Nie inicjował postępowania przeciwko Z. M. i z daleko idącej ostrożności procesowej cofnął wobec niej pozew.

Mając powyższe na uwadze oraz to, że Z. M. nie przystąpiła do sprawy w charakterze powódki, Sąd oddalił powództwo, o czym orzekł, jak w pkt 1 wyroku.

Ze względu na trudną sytuację życiową, a zwłaszcza majątkową powoda, Sąd nie obciążył go kosztami procesu, o czym orzekł, jak w pkt 2 wyroku, na podstawie art. 102 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, Sąd orzekł, jak w pkt 3 wyroku, na podstawie § 8 pkt 7 w zw. z § 1 - 4 ust. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r., w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.).